

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

Методичні рекомендації із самостійної роботи навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ МИСТЕЦТВА

для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація.

Освітня програма «Образотворче мистецтво».

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Автори: ст.викл. Сандюк Л.П.
Доц. Сандюк В.С.

Затверджено на засіданні кафедри
образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
№ 1 від 29.08 2024 р.

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Пояснювальна записка
3. Структура самостійної роботи
4. Тематичний план самостійної роботи
5. Питання для самоконтролю
6. Оцінювання результатів самостійної роботи
7. Рекомендована література

Вступ

У навчальному плані підготовки фахівців спеціальності 023«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» передбачено вивчення дисципліни «Психологія мистецтва». Цей навчальний курс покликаний формувати професійні знання майбутніх викладачів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання), закладів професійно-технічної освіти та загальноосвітніх шкіл.

Мета дисципліни є реалізація фахових компетенцій у психології та надання студентам теоретико-методологічних знань з психології мистецтва, закономірностей перебігу творчого процесу, характеристик творчих особистостей, умов і закономірностей розвитку творчого потенціалу особистості, а також у формуванні та реалізації інтегративних інтелектуальних умінь і практичних навичок у майбутній професійній діяльності.

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів із системою знань про психологію творчості людини; - розглянути джерела особистісної активності, природу творчих здібностей і закономірності творчої діяльності людини;
- розглянути здібності та закономірності творчої діяльності людини;
- сформувані у студентів навички діагностики творчих здібностей;
- сприяти розвитку практичних умінь, володінню навичками професійної та особистісної рефлексії та саморозвитку;
- сприяти розвитку вмінь розв'язання проблемних ситуацій взаємодії у професійних умовах творчими способами.

У навчальному плані на вивчення «Психології мистецтва» передбачено 14 лекційних, 16 семінарських і 60 годин для самостійної роботи. Вивчення дисципліни завершується екзаменом.

2. Пояснювальна записка

Важливе значення у вивченні навчальної дисципліни «Психологія мистецтва» займає самостійна робота. Ця важлива складова освітнього процесу у закладі вищої освіти сприяє формуванню в студентів культури розумової праці, самостійності, ініціативності та пізнавальної активності. Самостійна робота передбачає виконання студентами завдань до тем згідно силабуса. Це завдання пов'язані із роботою із словниками, виконанням рефератів, презентацій тощо.

Самостійна робота студентів забезпечується відповідними інформаційно-методичними засобами: конспектами лекцій, навчально-методичними посібниками, підручниками, методичними рекомендаціями з організації самостійної роботи, матеріалами дистанційного навчання. Забезпеченню належного рівня організації самостійної роботи студентів сприяє використання відповідної наукової і періодичної літератури.

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом з навчальної дисципліни у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Вона може проходити в бібліотеці, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, в домашніх умовах тощо.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Психологія мистецтва», визначається навчальним планом і становить 60 годин.

3. Структура самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Мистецтво та його види (візуальні та часові, візуальночасові). Проблеми психології мистецтва.	6
Тема 2. Проблеми психології мистецтва Теорії творчості.	6
Тема 3. Аналіз досліджень зорового сприйняття та уяви в контексті психології мистецтва. Уява та творчість	9
Тема 4. Психологія художнього сприйняття. Особливості художнього сприйняття. Колір, форма, світло і тінь,	9
Тема 5. Дослідження творчості та творчих здібностей.	10
Тема 6. Психологія живопису. Живописні стилі, особливості їх впливу на психіку людини.	10
Тема 7. Творчість як форма терапії. Творчість і хвороба. Арт-терапія, її види.	10
Разом:	60

4. Тематичний план самостійної роботи

Тема 1. Мистецтво та його види (візуальні та часові, візуальночасові).

Проблеми психології мистецтва.

Підготувати презентацію на тему: «Візуальні та часові, візуальночасові види мистецтва».

Тема 2. Проблеми психології мистецтва . Теорії творчості.

1. Ознайомитися з проблемами в психології мистецтва.

2. Розробити презентацію на тему : Теорії творчості.

Тема 3. Аналіз досліджень зорового сприйняття та уяви в контексті психології мистецтва. Уява та творчість.

1. Підготувати аналіз досліджень зорового сприйняття та уяви в контексті психології мистецтва.

2. Підготувати презентацію на тему. «Уява та творчість».

Тема 4. Психологія художнього сприйняття. Особливості художнього сприйняття. Колір, форма, світло і тінь

Підготувати творчу роботу на тему: «Колір, форма, світло і тінь».

Тема 5. Дослідження творчості та творчих здібностей.

Підготувати аналіз досліджень творчості та творчих здібностей.

Тема 6. Психологія живопису. Живописні стилі, особливості їх впливу на психіку людини.

Підготувати аналіз особливості впливу кольору та різних стилей на психіку людини.

Тема 7. Творчість як форма терапії. Творчість і хвороба. Арт-терапія, її види.

Підготувати презентацію на тему: «Творчість як форма арт-терапії»

5. Питання для самоконтролю

1. Вступ до психології мистецтва

1. Що є основним об'єктом дослідження психології мистецтва?
2. Який з аспектів найважливіший для аналізу картини?
3. Що вивчає психологія мистецтва ?

2. Перцепція мистецтва

4. Як називається процес сприйняття мистецького твору?
5. Який із факторів впливає на сприйняття мистецтва найбільше?
6. Що визначає силу емоційної реакції на твір мистецтва?

3. Естетичне переживання

7. Хто вперше описав поняття "естетичного переживання"?
8. Що є основою естетичного задоволення?
9. Як називається стан повного занурення в твір мистецтва?

4. Символіка та сприйняття

- 10.Що таке символ у мистецтві?
- 11.Як символіка впливає на психологічне сприйняття твору?
- 12.Який елемент мистецтва найчастіше використовується для символіки?

5. Роль художника

- 13.Як психологічний стан художника впливає на його творчість?
- 14.У якому стилі найбільш яскраво відображаються емоції художника?
- 15.Що найбільше вплинуло на творчість Ван Гога?

6. Мистецтво та емоції

- 16.Які емоції переважно викликає абстрактне мистецтво?
- 17.Який колір найчастіше асоціюється зі спокоєм?
- 18.Що є ключовим для викликання емоцій глядача в мистецтві?

7. Естетика та краса

- 19.Хто вперше визначив поняття "категорія прекрасного"?
- 20.Що робить твір естетично привабливим для більшості людей?

8. Колір у мистецтві

21. Який із кольорів зазвичай викликає відчуття енергії та пристрасті?

22. Що означає використання темних кольорів у мистецтві?

23. Як контраст впливає на сприйняття картини?

9. Психологія художника

24. Який психологічний стан є найхарактернішим для творчих періодів?

25. Як називається феномен, коли художник виявляє нові ідеї через підсвідомість?

26. Хто з художників створив роботи, які відображають психічні розлади?

10. Мистецтво в різних культурах

27. Який стиль мистецтва найчастіше використовувався для вираження духовності?

28. Який стиль вважається найбільш експресивним?

29. У якому мистецькому напрямку акцент робиться на підсвідомому?

11. Ефекти мистецтва на психіку

30. Як регулярний контакт із мистецтвом впливає на психічний стан людини?

31. Що таке "ефект катарсису" у мистецтві?

32. Яка форма мистецтва найчастіше використовується у терапії?

12. Мистецтво і терапія

33. Як називається метод використання творчості для психологічного лікування?

34. Який із ефектів найбільш характерний для арт-терапії?

35. Що найбільш важливе у виборі методу арт-терапії?

13. Психоаналіз і мистецтво

36. Що, за Фрейдом, найбільше впливає на творчість?

37. Який символ у мистецтві Фрейд пов'язував із підсвідомими бажаннями?

38. Хто з художників найбільше досліджував підсвідоме у своїх роботах?

14. Досвід глядача

39. Що найбільше впливає на інтерпретацію твору мистецтва?

40.Що може спровокувати негативну емоційну реакцію на твір?

15. Символіка і зміст

41.Який символ у мистецтві часто асоціюється зі смертю?

42.Що означає білий колір у багатьох культурах?

43.Що символізує лабіринт у мистецтві?

16. Сучасне мистецтво

44.Що найхарактерніше для сучасного мистецтва?

45.Який стиль мистецтва критикує споживацьке суспільство?

46.Яке сучасне явище мистецтва спрямоване на вплив на всі почуття людини?

18. Мистецтво і суспільство

47.Яку роль відіграє мистецтво в суспільстві?

48.Що найчастіше критикується у сатиричному мистецтві?

49.Як впливають твори мистецтва на соціальні зміни?

19. Мистецтво і технології

50.Як впливають сучасні технології на створення мистецьких творів?

51.Що таке діджитал-арт?

52.Який формат мистецтва найбільш популярний у віртуальній реальності?

6. Оцінювання результатів самостійної роботи

Контроль самостійної роботи відбувається у формі усних опитувань, письмових експрес-опитувань та оцінювання самостійно виконаних письмових творчо-практичних завдань.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу - 22

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначені у Порядку організації та проведенні оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника:

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>

7. Рекомендована література

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс : навч. посіб. Кам'янець-Подільський :Видавець Зволейко Д.Г., 2015. 432 с.
2. Дуткевич Т.В. Володченко М.А. Соціальна психологія. Теоретичний курс : навч. посіб. Кам'янець- Подільський : ТОВ «Друк-Сервіс», 2012. 132 с.
3. Дуткевич Т.В. Вікова і педагогічна психологія (курс лекцій і практикум) : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 228 с.
4. Максименко С.Д. Загальна психологія : навч.посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 272 с.
5. Москвічова Ю. О. Історія мистецтв у контексті світової культури: навчально-методичний посібник: у 3-х т. Т. 3. Херсон: Видавництво ОЛДІПЛЮС, 2021. 179 с.
6. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2019. 448 с.
7. Роменець В. А. Психологія творчості. Київ : Либідь, 2001. 288 с.
8. Столяренко О.Б., Чайковська О.М. Вікова психологія : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2016. 252 с.

9. Столяренко О.Б., Бабюк Т.Й. Методи психолого-педагогічного дослідження : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2019. 142 с.
10. Самойленко О. Психологія мистецтва: сучасні музикознавчі проєкції. монографія. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 236 с.
11. Туриніна О. Л. Психологія творчості : навч. посіб. Київ : МАУП, 2007. 160 с

Інформаційні ресурси

1. Образотворче мистецтво з методикою викладання. URL: <https://studfile.net/preview/5185909/>
2. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти). URL: <http://194.44.152.155/elib/local/2815.pdf>